

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel XVI. Hoe de Gheestelijckheydt alle te samen inden kercker wierdt ghestelt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

CAPITTEL XVI.

Hoe de Gheestelijckheydt alle te samen inden kercker wierdt ghestelt.

Als nu de wereltdlijcke ghevanghenen de bozghers alle los waren/ soo wierdt de Gardiaen met alle sijne mede-ghesellen upt de deur-seyde camer daer sy in ghestelt waren / ghelijck hier deuren verhaelt is/ upt-gheleydt en ghestooten in eenē dusteren stinckenden kercker oft kelder/ daer nu te deuren de twee Pastoors met de andere Pricsters ghestelt waren. Ende t'was vry-dagh/ als wanneer den Christenen menschen deur de oude ordinantie van onse moeder de H. Kercke wordt verboden vleesch te eten. Als het dan nu tijdt was om het auondmael te houden / ende de ghevangenen nu seer grooten hongher hadden / soo wierdt hen vleesch deur ghebzaght om te eten. Maer niemant van hen allen en heuet willen procuen / upt-ghenomen alleen een Pricster / die belijden stellende de ghehoorsaemheydt der H. Kercken / ende de belijdinghe des Catholijcken gheloofs / heeft eerst seluer daer van gh'eten / ende daer-en-bouen de andere daer toe opghestokt dat sy van ghelijcken souden doen : maer het was te vergheefs / hoe wel dat sy by-naer alle flauw waren van hongher/ deur dien dat sy naer soo vele aerbeydts ende verdziets als sy dien deur-ledenen nacht verdzaghen hadden niet oft niet vele gh'eten en hadden. Sy wiesten deur-waer wel (want onder hen warender die inde heylighe Schryfture wel verbaren waren) dat alle de creaturen Godts goedt waren / ende dat deur den supueren alle dinghen supuer zijn. Sy wiesten doock wel dat de noodt gheerne wet en heeft / noch kerckelijcke / noch wereltdlijcke.

reldtlijcke. Maer om twee redenen dunckt my dat sy wel beraden hebben gheweyghert vleesch te eten. Inden eersten om dat het hen veur-ghestelt wierdt vande af-ghewekene vande heylighe Kercke / tot spijt ende verachtighe vande kerckelijcke ordinationen / daer anders-sins al-daer visch ende andere gheozlofde spijlen ghenoech te becomen waren: ghelijck eer-tijds den ialoersen onder-houders vande wet des Heeren vande boose dienaers des Co² Mach. 6. & 7. ninghs Antiochus vercken-vleesch wierdt veur-ghestelt. Ten anderen / om dat sy wel wisten dat men hen ter-stondt soude ghelastert ende by t ghemeyn volck beschaeamt ghemaect hebben / als oft sy nu vande Daepsche religie hadden beginnen af te wijcken / oft emmers uyt vreesse ghedaen hadden teghen hunne eyghene leeringhe ende professie / ghelijck die loffelijcke oude vader Eleazarus vreesde dat met hem soude gheschiedt hebben by den Joden. Het welck veur-waer een groot schandael ende verargheringhe soude gheweest hebben veur vele menschen die in t stuck vande religie al-noch wanckelbaer ende cranck waren. Sulcks dat de Martelaers veur hen stantastigh weygheren hebben wel ende veur-siechtelijck bewaert ende veur-ghestaen de eere Godts ende de saligheyt van velen. Maer de eene die van t'vleesch hadde gh'eten / al ist sake dat hy naer-der-handt vele onghemacks mette heylighe Martelaers heeft gheleden / nochtans en heeft hy sijnen loop der martyrie totten eynde toe niet connen vol-bringhen. Nu dan soo merckten de ghevanghenen wel dat sy in sulcken staet waren ghestelt datter nauwlijckis yet te hopen en was van hunne verlossinghe / maer dat sy wel moghten beginnen te peysen opde doot ende sware tormenten te verdragen. Hoe wel datter onder him waren die veur de

doodt seer bebbeest waren / ende de toymenten soo
 seer ontsaghen als de doodt selue. Het welck veur-
 seker niet te verwonderen en is / ghemerckt dat dit
 enen peggelijcken vander naturen in-ghebzycht is
 van de doodt ende pijnen te schroomen. Maer enen
 Christenē soldaet staet toe / dus-danighe naturelijc-
 ke passien al-soo in sy-seluen te laten comen / dat hy
 deur hun gheweldt hem niet en sal laten trecken tot
 yet dat ombehoorlijck is : en hem soo verre late ghe-
 tenteert worden vande cranckheydt des bleeschs /
 dat euen wel de gheest in alles den wille Godts blij-
 tigh onderdanigh blijue. In welcken strijdt hoe
 vromelijcken ende mannelijcken dat dese onse Mar-
 telaers hebben ghearbeydt / vanden tijdt ac dat sy
 naer de verlossinghe vande bozghers alleen ghevan-
 ghen zijn ghebleuen / sal claerlijck ghenoegh blijc-
 ken upt t'ghene dat ons noch te verhalen staet : soo
 verre nochtans dat onse woorden ende redenen ghe-
 noeghlaem zijn om al-sulcke heerlijcke saecken be-
 hoorlijcken upt te legghen. Want inder waerheydt
 het sal my qualijck moghelijck zijn met woorden
 upt te spreken wat grooter quaedthepdt ende ver-
 bziet dese heplighe mannen hebben moeten lijden /
 sonderlinghe inde ghevanghenisse van Gorcom /
 daer sy soo vele daghen ende nachten langh tot eens
 peggelijcks spot ghestelt wesende / hebben moeten
 verwachten ende verdzaghen allen op-val die oock
 vande smoodste boeuen onder de soldaeten hen aen-
 ghedaen wierden. Want die lodder-boeuen ende
 Satans dienaers (de Geusche soldaten / meyne
 ick / die t'Casteel bewaerden) soo dick-wils als hen
 de lust oft begeerte ouer-quam om eenighe dertels-
 heydt oft boerde voort te stelle / het welck seer dick-
 wils te doen was / soo wast hen gheozloft sonder
 pemandts teghen-seggghen die aen de ghevanghenen
 te

te bedrighen. Maer ghemeynelijcken t'sauondts/
 sat ende dzoncken wesende/ quamien sy hen met dus
 danigh speclken vermaecken. In den kercker co-
 mende sloeghen sy de arme ghevanghenen ende sties-
 ten hen met vuysten/ oock mette voeten/ treckende/
 sleurende herwaerts ende derwaerts al-soo't elcken
 ghelustede. Onder-tusschen en hielen oock niet op
 met venijnighe tonghen vele leelijcke ende spytighe
 lasteringhen teghen hen te schieten. Somma/ gheen
 maniere van spijt achter-latende / daer sy hunnen
 boosen moedt mede moghten vermaecken/ oft't ver-
 dziet der ghevanghenen vermeerderen. Tot dese
 dinghen te doen soo dzue hun het quaedt boos leue
 daer sy deur langhe ghewoonte nu in-ghewortelt
 waren: want de meesten-deel waren sy zee-roo-
 uers/ moorders ende andere openbare quaedt-doer-
 bers. Ten anderen dzue hen den grooten grou-
 welijcken haet die al-sulcke sozte van mensche deur-
 gaens dzaghen op de dienaers Godts / ende sonder-
 linghe op de Religieusen. Want hoe soude moghe-
 lijk wesen / dat menschen al-soo vileyn ende Gods
 deloos van leuen (ist dat sy immers weerdigh zijn
 menschen ghenoeit te worden) niet en souden seer
 verbittert van herten zijn teghen de ghene / welcker
 leuen ende conuersatie met hunne woorden / wer-
 ken / ende manieren ouer-al contrarie is? Want
 oock Cain / ghelijck de beminde discipel Christi
 S. Jan ghetuyght/ om anders gheene oorlaecke en
 heeft sijnen eyghenen broeder vermoordt / dan om
 dat sijne wercken boos waren / ende sijns broeders
 wercken recht-beerdigh. Want ghelijcker gheen
 meerder teghenhepdt en verschil en is / dan tusschen
 goede maniere ende quade manieren der menschen/
 ende tusschen een waerachtighe religie ende een vals-
 sche religie: al-soo veur-waer en isser onder den men-
 schen

1 Ioan. 1.

schen gheenen strafferen oft bitterderē haet / dan die
 de quade menschen dragen ende toonen teghen de
 goede / om de manierē van leuen en de religie. Maer
 bouen dese twee oorzaecken / te weten / hen boos le-
 uen / en hunnen haet / soo dzeue hen noch den vzi-
 en oylot ende consent / dat sy moghtē vzielijck den ghe-
 vanghenē aen-doen al dat hen lustede. Dit is seker-
 lijck die uyt-gestozte liberteyt en vziighepdt daer de
 quade boose menschen al-tijdt seer naer verlanghen.
 De welke daer-om van Christo tot dier-ghelycke
 Luc. 22. dienaers des booshepds sprekende ghenoen t wordt
 heur-lieder ure ende de maght der duysternissen.
 De welke ghelijck sy deur den raedt der Godde-
 lijcker prouidentien is den Joden veur eenen tijdt
 toe-ghelaten gheweest teghen den Sone Godts / al-
 soo en is niet te twifelen dat sy oock dese soldaten
 van Gode is toe-ghelaten teghen de dienaers des
 Heeren : te weten / op dat sy als waerachtighe lede-
 kens Christi hen-lieden hoofdt deur het liyden ghe-
 lijck wesende / souden moghen oock hem ghelijck
 worden inde aen-staende glorie / ghelijck de Apostel
 Rom. 8. Paulus ghetuyght : Ist dat wy mede liyden / soo
 sullen wy mede gheglorificeert worden.

CAPITTEL XVII.

Hoe de ghevanghenen den eersten nacht wierden
gheperst ende onder-socht van hun geldt.

MAer wy willen weder-om keeren tot ons be-
 gonste redene ende propost / ende in't particu-
 lier wat breeder verhaelen t ghene dat die nachts-
 uplen ende dienaers der duysternissen den eersten
 nacht hebben voorsz. ghestelt teghen de kinderē des
 lichts. Want dese op-val ghelijck hy de eerste was /
 soo was hy oock wel de alder- / waerste / ende de tijdt
 des